Egyházi küldöttség tagjaként a Szovjetunióban

Szerkesztőségünk munkatársa felkereste dr. Fejes Sándor református lelkészt, aki a papi küldöttséggel nemrég a Szovjetunióban járt, mondja el élményeit, benyomásait. Kérdéseinkre az alábbi válaszokat adta:

Milyen érdeklődéssel indult a Szovjetunióba?

Nagy érdeklődéssel indultam a szovjetunióbeli utamra, annál is inkább, mivel a második világháború után már jártam ott. Akkor mint hadifogoly, (kórházi lelkészként kerültem oda) csak a hatalmas pusztítást láttam. Most szerettem volna megnézni az újjáépítést. Igaz, a Kaukázusba nem kerülhettem el, mert a Szovjetuniót beutazni 2 hét nem elegendő. De ez alatt jártam Moszkvában, Leningrádban, Tallinban, s bátran mondhatom, ez is kielégítette érdeklődésemet. Többet kaptam, mint amire számítottam.

Mik a legmegkapóbb élményei?

— A történelem ismerése és megbecsülése, amelyeket a sok múzeum juttat kifejezésre. Nagy élményeim közé tartozik a cárok múzeumának megtekintése, ahol kétmillió értéktárgyban gyönyörködhettünk és igen gazdag képtárban. Láttuk a Kreml múzeumát, templomait. Itt egy kedves epizódban volt részünk, ami nagy figyelmességre vall. Véletlenül összetalálkozott delegációnk Hruscsovval, aki igen melegen üdvözölt bennünket, s bemutatta a társaságában lévő Nasszer elnököt.

De nemcsak a történelmet, a múltat őrzik a múzeumok, hanem a jelent is. Erről a politechnikai múzeumuk győzött meg bennünket, ahol a technika csodáit volt módunkban megszemlélni. Pl. elektronikus fotócella. Legkedvesebb élményeim közé tartozik még a Lomonoszov Egyetem megtekintése, hatalmas méretei. Erre csak azt tudom mondani: irigylésre méltó az az ifjúság, és tudományos munkás, aki ilyen körülmények között élhet és dolgozhat.

Milyen volt a fogadtatás?

— Szívélyes, kedves. Több fogadáson vettünk részt, amit a mi tiszteletünkre rendeztek. Így: az állami egyházügyi hivatalnál, a moszkvai követségen, a protestáns egyházfői fogadáson. az evangélikus lelkészek fogadásán, valamint a leningrádi babtista Orlov házánál. Mindenütt ajándékokkal halmoztak el bennünket.

Küldetése igazi céljáról, az egyház és az állam viszonyáról, a vallás szabad gyakorlásáról milyen tapasztalatai vannak, jutott-e erre elég idő?

— A szovjetek a vendéglátás gazdag program-összeállítása mellett figyeltek arra, hogy az egyházügyi dolgokba is betekintést nyerhessünk. Bátran mondhatom, a két egyházat ezzel a találkozással sikerült közelhozni, hisz oly keveset tudtunk egymásról. Nagyon sok templomban voltunk. Valamennyi gondozott, szép templom. Az egyház és az állam igen jól megfér egymás mellett. S annak ellenére, hogy állami segítség nincs, a lelkészek igen jól élnek, híveik támogatásából fedezik az egyház költségeit. Híveik a lelki üdvösség gyakorlása mellett a maguk területén résztvesznek a szocializmus építésében. Az egyház nem ellensége a szocializmus építésének. S hogy fordítva is így van, ezt kifejezik a számok. A Szovjetunió területén 73 egyházmegye van, még mindig a Pravoszláv egyház a legerősebb. De van két teológiai főiskola, 8 teológiai szeminárium és 35.000 lelkész, 65 kolostor és 5000 férfi-női szerzetes.

— Voltunk Tallinban istentiszteleten, ahol az egyházi ige hirdetői között a mi delegációnk tagjai is ott voltak. A templomban mintegy 2000-en voltak. De, hogy nem a mi tiszteletünkre hívták össze a gyülekezetet, azt az erőteljes éneklés mutatta meg legjobban, vagyis összeszokott hívek. A másik babtista templom is zsúfolva volt. Az egyház a nép békeakaratát a templomokban is kifejezésre juttatja, ahol minden istentiszteleten imádkoznak a békéért. Meglátogattuk a leningrádi zsinagógát, amely 5000 ülőhelyes, mindenütt ott a hely tulajdonos névkártyája. Különösen sokat hallottunk az egyházról Tallinban, az Észt Köztársaság fővárosában. Ez a köztársaság alig két millió lelket számol, a nemzeti kultúra hagyományait őrzi, fejlődését kifejezi, hogy a tanulók mintegy 95 százaléka végez közép- vagy főiskolát. Az egyháznak itt 172 temploma, 150 gyülekezete és 122 lelkésze van.

Van-e hitoktatás?

— Nincs...

Mi volt az általános benyomása a szovjet emberekről azok kultúrájáról?

— Sok színház, balett, bábszínház és cirkuszelőadáson vettünk részt. Általános megállapítás az, hogy hagyománykedvelők, s igen színvonalas az opera és balettkultúrájuk. Figyelmesek a szovjet emberek. A Metróban még fiatal hölgyek is felálltak, hogy átadják helyüket a külföldi vendégeknek. Gigásziak az alkotásaik. Olyan a tervezés is, hogy az ember önkéntelenül is vigyáz a tisztaságra. Gyönyörű a Metró, nagyok az áruházaik. A hatalmas nagy házak mellett ott vannak a régiek is, de ezeket egyre inkább kiszorítja a fejlődés, amely stílusával alkalmazkodik a szovjet nép hagyományaihoz. Az emberek jól öltözöttek, vidámak. Érdekes megfigyelésem volt a szállodában, ami talán a legjellemzőbb a szovjet emberekre. Udvariasak, figyelmesek, de nem hajlonganak, s nem is kezelnek félvállról senkit sem. Láttuk a május 1-i felvonulást is. Igazán szép volt, mi csak 5 órán keresztül néztük, de egy pillanatra sem unatkoztunk. A felvonulás impozánssága mellett, a szovjet nép erejéről és a vezetőkbe vetett hitéről is tanuskodott. Ezenkívül meggyőződtünk a városok körüli zöldövezet valóságáról is. Minden várost erdők, gyümölcsösök és kertészetek vesznek körül. Sehol nem találkoztunk a háború pusztításaival, pedig, mint hallottuk, Leningrád sokáig ostrom alatt állt a második világháború alatt. A dolgozók öntudata magas fokon van, a főváros: Moszkva pedig világváros, ahol igen sok az idegen.

Búcsúzóul a református lelkész azt is elmondta, hogy a képeket ajándékokat örökre megőrzi és igen boldog, hogy a kisbeosztású papok közül, s főleg a Dunántúlról, őrá esett a választás, hogy e felejthetetlen élményben részesülhetett.

Rendeletekről

Az építkezési engedélyek díj- és illetékmentességéről

Az Építésügyi Minisztérium 2/1958 V. 11/ÉM. számú rendelete a magánerőből történő lakóház építkezésekkel kapcsolatos engedélyek díj- és illetékmentességéről szól. A rendelet szerint a magánerőből történő lakóház építéssel kapcsolatos engedélyek kiadása illetékmentes, tekintet nélkül arra, hogy az építkezéseknél használnak-e fel állami költséget vagy sem. Kikötés csupán annyi, hogy az okiratok kiadását, illetve kérését 1958 év december 31-ig kell kérni. Ez a rendelet vonatkozik: új családiház (társasház) építésére, félbemaradt lakóház építésének befejezésére, meglévő családi lakóház kiegészítésére és meglévő személyi tulajdonban lévő helyreállítási munkálataira. Ugyanígy a ház tatarozásokra is. Ezzel kormányzatunk megvédi a magánerőkből történő építkezések elősegítését akkor, amikor az építtetők számára biztosítja a lakóházépítkezésekkel kapcsolatos engedélyek okirati és bélyegilletékmentességét.

A munkaviszony bejelentéséről

A dolgozók betegségi biztosítására vonatkozó rendelkezések módosításáról intézkedik a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány 32/1958/V. 11. számú rendelete.

Ezen rendelet szerint az a munkáltató, aki a dolgozó munkaviszonyának bejelentését elmulasztotta és a dolgozó, illetőleg hozzátartozója részére nyugellátás, a be nem jelentett munkaviszonyban töltött idő nélkül nem állapíthatók meg az elmaradt járulékok, valamint a késedelmi pótlékok, illetőleg bírság fejében megtérítést köteles fizetni, ha a biztosítási szerv a járulékok kifizetésére vonatkozó jogát, elévülés folytán már nem érvényesítheti.

A megtérítés a megállapított nyugellátás egy évi összegéig terjedhet. A megtérítés összegét a be nem jelentett munkaviszonyban töltött időre a Szakszervezetek Országos Tanácsa állapítja meg.

Fenti rendelet értelmében, de a munkavállalók nyugdíjának zavartalan biztosítása érdekében is feltétlenül szükséges, hogy a munkaadó — közületi, vállalati, üzemi vagy magánszektor — fokozott gondot fordítson a munkavállalók pontos bejelentésére, mert ezzel a nyugdíj korhatárt elérő érdemes munkavállalók gondtalan öregségét biztosítja számára a kormányzatunk rendeletének megfelelően.

Bánhegyi Károly
vb. titkár.

Házfelügyelők tanácskozása

Még nem fordult elő Várpalotán, hogy a házfelügyelők részére megbeszélést tartottak volna. Május 23-án is csak olyan körülmények között kerülhetett rá sor, hogy a Hazafias Népfront a házfelügyelők részére megbeszélést tartott, melyen a tanács és a nőszövetség is képviseltette magát.

A házfelügyelők valamennyien eljöttek. Kiváncsiak voltak, mi lehet az a fontos dolog, ami szükségessé teszi a megbeszélést.

A gyűlésen beszéltek a feladatokról, amiről egyébként sokat hallottak, de most valahogy újszerűen hangzott. Ez abban mutatkozott meg, hogy az intézkedéseket közös nevezőre hozták. Elhatározták, hogy rendszeresítik a lakógyűléseket, amelyek hivatottak a társadalmi tulajdon védelmére, a takarékossági mozgalom elmélyítésére. Mindegyikre nagy szükség van városunkban, de különösen az új lakónegyedek környékén, mert nem elég a szép, új lakásnak örülni, hanem arra vigyázni is kell. Hogy ez meg is történjen, a házfelügyelők tudnak sokat segíteni. Megbeszélik közösen ki, mit tud tenni, miben tud segítséget nyújtani a házkörüli munkáknál, a tisztaságra vigyázásnál, mit kell tenni az energia- és víztakarékosság érdekében. De gondot fordítanak arra is, hogy a lakók egymás nyugalmára is ügyeljenek.

Szabó Béla:

Ahol az utas felhúzza az ablakot...

2

A folyosókon *és a szobákban sok-sok virág és kép, pormentes szép szőnyegek. Az ablakon csipkefüggöny. Központifűtés és fürdők. Mindez hangulatossá és kényelmessé teszi. Nyolcvan fiatalnak lett második otthona. Mindezért a kényelemért alig fizetnek valamit. Külön „legényember" konyha, ahol a vacsorát elkészíthetik maguknak, vagy teát főzhetnek. Ebédet a vasúti konyhán kaphatnak 3 forintért.*

— Csak már kész lenne az új nagy konyha — mondják.

— Miért, hát az is készül?

— Igen, igen. Itt lesz mellettünk, abban az épületben. Az lesz a kényelem — jósolja Mihályka Sándor tisztjelölt. — Most még mi magunk főzünk vacsorát. Ezért egyhangúak az esti menük.

Nem érezni a társtalanság ridegségét. Az egyik felirat javasolja is: „Légy türelmes! Nézd el társad hibáit. Szerezz barátokat!" Ugyláttszik, megfogadják az intelmet. Hisz nincs veszekedés, nincs értetlenség. A társalgóban esténként rádióznak és olvasnak. Ujságot és könyveket. Puskint és Kosztolányit, Jókait és Thomas Mant. Csend van és nyugalom. Vigyáznak egymás álmára, hisz holnap ők pihennek.

Hófehér lepedőket vasal Simon Mária takarítónő. Az építkezésnél volt segédmunkás. Aztán ittmaradt. Megfogta őt is a vasút szeretete.

— „Ötszáz lepedőt mostunk ki két nap alatt — dicsekedik!

— Ketten mostunk mosógéppel — s már hív; nézzem meg az alagsort is. Valóban mosógépen dolgoznak és száraz gőzzel szárítják a ruhát. Vasalni nem szeretnek. Mángorlóra fáj a foguk. Hiába, az igények nőnek, nőnek.

Csend és tisztaság, mint valami üdülőben. Kényelem. A munka megérdemelt kényelme.

Büntetőtábornak tartották régen Várpalotát. Most tíz százalékkal magasabb fizetést kapnak, mint más állomáson. Igen, a füst és a korom többet is érdemel.

Összekovácsolódtak *itt az emberek. Okos, jó kéz irányítja őket. Az állomásfőnöknek küzdelmesebb fiatalsága volt. Embereinek nem akar olyan sorsot. Beosztottjainak mindent kiharcol. Még megmutatja az orvosi rendelőt és a betegszobát. Mindkettőben hófehér bútorok és makulátlan tisztaság. Ez mind az övéké... 1945 előtt nem volt ilyen. Aztán épült egy zöld barakk, 1958-ban elkészült közel két milliós költséggel ez az otthon. A sorrend magáért beszél.*

Ötven felé jár már Varga József. 18 éve állomásvezető. Mégpedig a javából. Az embereket keresztnevükön szólítja. Közvetlen és barátságos. Sovány arcán meglátszanak a gondok. Mert van mit törődni ennyi emberrel. Ez már nem is törődés. Szeretet. És ez nem viszonzatlan. A városnál tanácstag. Buzgólkodik a bányaváros ügyein. Az elmúlt években Miskolcra és Egerbe vitte munkatársait. Májd Csehszlovákiába. Mély barátság fűzi a körmöcbányai vasutasokhoz, akikkel találkozott. Nincsen országhatár. A megbecsülés, a barátság áttöri a határsorompót is.

A füstös, kormos állomás dolgozik. Élüzem lett az elmúlt félévben. Most nyolcezer forintot osztottak ki ismét a dolgozóknak.

Az utas minderről még nem tud semmit. Nyugodtan álomra hajtja fejét és nem hallja, mint szólnak Vasutasok adják egymásnak titokban a sípok az éjszakában. Nem bántja szemét az imbolygó lámpafény. zatos jeleiket és meghatározott rendszerrel szaladnak a kocsik.

Egymás mellett dolgoztak a márciusi, de az októberi viharban is. Most gépeket szereltek ki szénnel, akkor, 1956-ban vonatot és meszet vittek Inotára. Most üvöltő orkánban távíróoszlopokat húztak félre a sinektől, akkor mindent megtettek, hogy le ne álljon az erőmű. Mindkettő pörölyként edzette a lelkeket.

— Mikor a főnököm a különös felelősségről és kemény feladatról beszélt, meghatódtam. — Vallotta az egyik ember. — Éreztem, hogy igaza van. Mentem és nem fájt, mikor a finom por karcolta az arcomat.

— De mellettem lapátolta a szenet a főnököm is. A szél orkánként üvöltött. Kis jégcsapok lógtak még a szemöldökön is. Az embereket fűtötték a szavak — ez az állomás mindig helyt állt a legnehezebb helyzetekben is!

Nincsenek *stilizálva a szavak. Ezeknek az embereknek is néha megmossák a fejüket. De a szavak szívből jövők és az értelemhez szólnak. Igy nincs sértődöttség még a kemény szavaktól sem. A forgalmi irodában egy Makarenkó idézet, mint egy memento hirdeti: „A fegyelem a nevelésnek nem eszköze, hanem eredménye!" Szokatlanok ezek a feliratok. Nem frázisok és sallangmentesek. Egyéniek és sajátságosak. Célba találók.*

A forgalmi irodában szól a rádió. Nem zenét sugároz. Egy határozott hang szól: hallo, hallo Várpalota... Itt Pétfürdő beszél, jelentkezzen. — Itt Várpalota, jelentkezem. —... mehet-e az 1806-os számú vonat... és a mikrohullámok áttörnek a ciklon süvöltésén. Az utas nyugodt lehet, ma már nem jelentenek akadályt a szakadt vezetékek.

— Úgy látom, itt minden rendben van Főnök elvtárs!

— Áh kérem... vannak azért hibák is. Fizetésekkor nagyon kell vigyáznunk. A pénz rémként lapul egyesek zsebében. Túl közel van a „resti". De azért vigyázunk! Meg néha azért egy-egy kocsi is a földre lép. Hiába, napi 1000—1200 kocsinál ilyen előfordul. Legutóbb félévig nem volt semmi nagyobb balesetünk. Kizáró tényező a versenyben.

Tárgyilagos beszéd! A példaadás itt nem szavakban történik. Tettek győzik meg az értelmet. Ez ennek az állomásnak az értéke.

Oly keveset beszélnek róluk.

Róluk! Az emberekről. Az eredményekről, melyeket csak megsuhint a szem és a gondolat. Az olajtól csillogó ruhájú fűtőkről, kiknek arcát megvilágítják a lángok. A mentes szakasz embereiről, akik vak éjszakában Inotára bballagó teherkocsikról gyönyörködnek Pét-Palota—Inota fénykoszorújában.

Szabó Béla